

6

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ**

Кафедра української літератури і компаративістики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВИЙ СЕМІНАР З ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ

Змістовий модуль

«Науковий спецсеминар “Студії з літературознавчої стилістики”»

для здобувачів вищої освіти

спеціальності 035 Філологія

освітньо-наукового рівня «доктор філософії»

освітньо-наукової програми «Філологія»

Київ – 2018

Розробник:

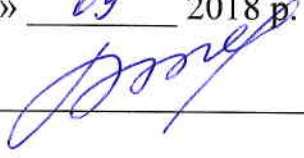
Козлов Роман Анатолійович, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української літератури і компаративістики Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

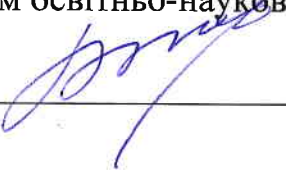
Козлов Роман Анатолійович, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української літератури і компаративістики Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від «21» 09 2018 р. № 2

Завідувач кафедри О.О. Бровко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Філологія» «18» 09 2018 р.

Гарант освітньо-наукової програми О. О. Бровко

Робочу програму перевірено

«18» 09 2018 р.

Завідувач аспірантури, докторантури О.В. Плющик

Пролонговано:

на 2019/2020 н.р. (Бровко О.О.), «11» 09 2019 р., протокол № 2
підпис П.І.Б.

на 2020/2021 н.р. (Бровко О.О.), «27» 08 2020 р., протокол № 1
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

1. ОПИС ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НАУКОВИЙ СЕМІНАР З ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ»						
Вид дисципліни	вибіркова					
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська					
Загальний обсяг кредитів/годин	16/480					
Курс	2	3		2	3	
Семестр	4	5	6	4	5	6
Обсяг кредитів	8	4	4	8	4	4
Кількість змістових модулів	2	1	1	2	1	1
Обсяг годин, зокрема:	240	120	120	240	120	120
Аудиторні	112	56	56	32	16	16
Самостійна робота	128	64	64	208	104	104
Форма підсумкового контролю	Екзамен					
Змістовий модуль «Науковий спецсеминар “Студії з літературознавчої стилістики”»						
Курс	3			3		
Семестр	5			5		
Обсяг кредитів	4			4		
Обсяг годин, зокрема:	120			120		
Аудиторні	56			16		
Самостійна робота	64			104		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення: формування у філологів – здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії» ґрунтовних знань з літературознавчої стилістики та сталих навичок аналізу стильових явищ у літературі.

Завдання – сприяти формуванню загальних та фахових компетентностей, серед яких (ЗК-8, 9, ФК-1, 2, 3, 4, 6):

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей;

– здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу;

– здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності;

– усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження;

– засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, актуальних теоретичних і практичних проблем;

– здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів;

– здатність планувати, обґрунтовувати та оцінювати філологічне дослідження та передбачати його результати;

– здатність збирати дані для філологічного дослідження, науково систематизувати, аналізувати та інтерпретувати філологічні явища;

– здатність розв’язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів;

– здатність аналізувати твори різних родів, жанрів, стилів, національних літератур у теоретико-літературних, культурологічних та компаративних аспектах; демонструвати розуміння проблем літературної стилістики, сучасних тенденцій літературознавчої генерики і генології;

– здатність аналізувати явища української літератури в діячності та світовому контексті, визначати їхню специфіку, виявляти тенденції їх розвитку.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА МОДУЛЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Після опрацювання матеріалу модуля дисципліни аспіранти набувають умінь та навички, формують загальнопрофесійні компетенції щодо (ПРН-3-1, 2, ПРН-У-1, 2, 3, 4, ПРН-С-1, 2):

– демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень;

– виявляти глибокі теоретичні знання в обсязі, необхідному для розв’язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: основних класичних і новітніх філологічних концепцій; фундаментальних праць з обраного напрямку досліджень; змісту теоретичних і прикладних філологічних дисциплін; теоретичних і практичних проблем у галузі дослідження;

– аналізувати явища суспільного життя на основі системного наукового світогляду; пов’язувати конкретні завдання професійної та науково-інноваційної діяльності із загальнофілософськими проблемами; визначати міждисциплінарний характер наукових філологічних проблем;

– проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення наукових концепцій, підходів і поглядів у галузі дослідження; формулювати, обґрунтовувати та захищати власну наукову позицію та концепцію;

– обирати адекватну наукову методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв’язання проблем і завдань філологічного дослідження;

– складати, обґрунтовувати та оцінювати план і дизайн філологічного дослідження, передбачати його результати;

– професійно, аргументовано, етично виражено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов’язаних з ними наукових проблем і власну думку щодо них;

– критично оцінювати наукові філологічні напрями, школи, підходи і методи на основі їх аналізу, порівняння і класифікації.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОДУЛЯ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт		
			Аудиторна		Самостійна
			Лекції	Практичні	
Змістовий модуль «Науковий спецсеминар “Студії з літературознавчої стилістики”»					
1	Поняття «стиль»: обсяг, еволюція, узус	22	8	4	10
2	Фонетико-графічний рівень	22	6	6	10
3	Лексика, тропіка, риторика	20	4	6	10
4	Жанрово-композиційний рівень	32	6	6	20
5	Структурована тотальність стилю	24	4	6	14
Усього		120	28	28	64

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт		
			Аудиторна		Самостійна
			Лекції	Практичні	
Змістовий модуль «Науковий спецсеминар “Студії з літературознавчої стилістики”»					
1	Поняття «стиль»: обсяг, еволюція, узус	12	2	-	10
2	Фонетико-графічний рівень	31	1	2	28
3	Лексика, тропіка, риторика	31	1	2	28
4	Жанрово-композиційний рівень	32	2	2	28
5	Структурована тотальність стилю	14	2	2	10
Усього		120	8	8	104

5. ПРОГРАМА МОДУЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття «стиль»: обсяг, еволюція, узус

Поняття стилю в еволюції теоретико-літературної думки: естетико-філософське, формалістсько-нормативне, постмодерністське тлумачення.

Термінологія літературознавчої стилістики.

Стиль — мова. Стиль — письмо — мова.

Тема 2. Фонетико-графічний рівень

Фоніка. Ритміка. Строфіка. Графіка.

Поезія і проза: функціонально-змістове співвідношення.

Фонетична специфіка прози.

Ритм у поезії, прозі та драматургії. Ритм і синтаксис.

Роль графічних елементів у формуванні стилю.

Тема 3. Лексика, тропіка, риторика

Лексичний рівень мови і стилю: підходи до вивчення та інтерпретації.

Тропіка як система відношень.

Топіка та її роль у становленні стилю.

Риторичні фігури у становленні стилю й письма.

Тема 4. Жанрово-композиційний рівень

Індивідуалізація композиції. Сюжетні прийоми та ходи.

Жанр як форма: суспільно-історична природа, способи розуміння.

Зв'язок жанру та композиції.

Тема 5. Структурована тотальність стилю

Наукова інтерпретація дослідження стилю, способи узагальнень.

Стиль письменника — даність чи конструкт.

Науковий лексикон стильової дескрипції.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

Вид діяльності	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1	
		к-ть одиниць	макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	14	14
Відвідування практичних занять	1	14	14
Робота на практичному занятті	10	14	140
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25
Разом			193
Максимальна кількість балів: 193			
Розрахунок коефіцієнта: $193 : 15 = 12,87$			

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

Вид діяльності	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1	
		к-ть одиниць	макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	4	4
Відвідування практичних занять	1	4	4
Робота на практичному занятті	10	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25
Разом			73
Максимальна кількість балів: 73			
Розрахунок коефіцієнта: $73 : 15 = 4,87$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

На підставі інформації з курсу розробіть концептуальний план опису індивідуального стилю автора (одного з авторів), чиї твори входять до обсягу вашого дослідження.

Урахуйте необхідні структурні компоненти стилю та постарайтесь розмежувати в них власне індивідуальні, загальнокультурні, конкретно-історичні, жанрово детерміновані тощо.

Оформіть свої спостереження як есе і захистіть проект перед рештою групи на останньому занятті.

Максимальна оцінка за роботу (денна і заочна форми) – 25 балів.

Критерії оцінювання (до 5 балів за кожен критерій): логічність, самостійність, верифікованість, якість презентації проекту, упевненість захисту.

6.3. Форма проведення підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену з усіх модулів дисципліни «**Науковий семінар з теорії літератури**». В екзаменаційному білеті – 4 запитання – по одному з кожного модуля. На іспиті здобувач може здобути максимальну кількість балів – 40 (*кожне питання оцінюється в 10 балів*).

Критерії оцінювання відповіді:

10–9 балів – аспіранти демонструють відмінний рівень знань / умінь / навичок у межах обов'язкового матеріалу.

8–7 балів – аспіранти демонструють достатній рівень знань / умінь / навичок у межах обов'язкового матеріалу. Можливі неточності у формулюваннях.

6–5 балів – аспіранти демонструють посередній рівень знань / умінь / навичок у межах обов'язкового матеріалу. Наявні суттєві недоліки.

4–3 бали – аспіранти демонструють мінімально можливий рівень знань / умінь / навичок у межах обов'язкового матеріалу.

2–1 бал – аспіранти не демонструють рівня знань / умінь / навичок, необхідного для виконання професійної діяльності.

6.4. Орієнтовні питання до іспиту зі змістового модуля «Науковий спецсемінар “Студії з літературознавчої стилістики”»

1. Історія поняття в контексті мистецьких епох.
2. Нормативне осмислення стилю.
3. Стиль у модернізмі.
4. Стиль у структуралізмі та постструктуралізмі.
5. Стиль, письмо, мова.
6. Стиль і особистість.
7. Фоніка. Ритміка. Строфіка. Графіка.
8. Поезія і проза: функціонально-змістове співвідношення.
9. Фонетична специфіка прози.
10. Ритм у поезії, прозі та драматургії. Ритм і синтаксис.
11. Роль графічних елементів у формуванні стилю.
12. Лексичний рівень мови і стилю: підходи до вивчення та інтерпретації.
13. Тропіка як система відношень.
14. Топіка та її роль у становленні стилю.
15. Риторичні фігури у становленні стилю й письма.
16. Індивідуалізація композиції. Сюжетні прийоми та ходи.
17. Жанр як форма: суспільно-історична природа, способи розуміння.
18. Зв'язок жанру та композиції.
19. Структура та репрезентація стилю.
20. Цілісність стилю.
21. Стилізація.

6.5. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
F, FX	1–59 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань / умінь / навичок, що вимагає повторного проходження

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Інтернет-ресурси:

1. Барт Р. Нульовий ступінь письма.
[URL:https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Bart/NulStepen.php](https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Bart/NulStepen.php)
2. Качуровський І. Строфіка. Мюнхен, 1967.
[URL:http://diasporiana.org.ua/literaturoznavstvo/1055-kachurovskiy-i-strofika](http://diasporiana.org.ua/literaturoznavstvo/1055-kachurovskiy-i-strofika)
3. Качуровський І. Фоніка. Мюнхен, 1984. URL:
<http://diasporiana.org.ua/literaturoznavstvo/1945-kachurovskiy-i-fonika>

Плани практичних занять

Практичне заняття 1. Поняття «стиль» в діяхронії

1. Історія поняття в контексті мистецьких епох.
2. Нормативне осмислення стилю.
3. Стиль у модернізмі.
4. Стиль у структуралізмі та постструктуралізмі.
5. Стиль, письмо, мова.
6. Стиль і особистість.

Практичне заняття 2. Прояви стилю на фонетико-графічному рівні

1. Фоніка. Ритміка. Строфіка. Графіка.
2. Поезія і проза: функціонально-змістове співвідношення.
3. Фонетична специфіка прози.
4. Ритм у поезії, прозі та драматургії. Ритм і синтаксис.
5. Роль графічних елементів у формуванні стилю.

Практичне заняття 3. Стиль як система мовних засобів

1. Лексичний рівень мови і стилю: підходи до вивчення та інтерпретації.
2. Тропіка як система відношень.
3. Топіка та її роль у становленні стилю.
4. Риторичні фігури у становленні стилю й письма.

Практичне заняття 4. Стиль у жанрі та композиції

1. Індивідуалізація композиції. Сюжетні прийоми та ходи.
2. Жанр як форма: суспільно-історична природа, способи розуміння.
3. Зв'язок жанру та композиції.

Практичне заняття 5. Стиль як тотальність. Захист самостійних робіт

1. Структура та репрезентація стилю.
2. Цілісність стилю.
3. Стилізація.

На занятті аспіранти презентують та захищають у форматі дискусії власні самостійні роботи.